

159205358979323846264338327950288419716939937510582097494459230781
62862089986280348253421170679821480865132823066470938446095505822
5359408128481117450284102701938521105559644622948954930381964428810
665933446128475648233786783165271201909145648566923460348610454326
2133936072602491412737245870066063155881748815209209628292540917153
6789259036001133053054882046652138414695194151163307270365759591953
8611738193261179310511854807446237996274956735188575272489122793818
949129833673362440656643086071946395224737190702179860943702770
217176293176752384674818195681271452635608277857713427577
8960917363717872146840715853710507922796892589235420
199561121290219608640996051870721134999999837297
8049951059731732816020264252230825334468503526
19311881710100031371776691473035982534904287
554687311595628632171226806613001927876611
1959092164201989153381827968230301952035
3018529689957736155748572424541506959508
29533116861727855506040092770167113900984
8824012858361603194676783744944825537977
47268471040475340702898915210475216205696
60240580381501935326391419927260426992279
678235478163600934297455570674983850549458
858692699569092721075596023648066549911988
1834797753566369807409097777279380008164706
00161452491921732172147173525521334757418494
6843852332390739414333454719992192221842725502
5425688767179049460165346680498862721938279679766814541
0095388378636095068006422512520511719340626945604241965

Centraal Planbureau | economische beleidsanalyse

Analyse hoofdlijnenakkoord

Pieter Hasekamp

SER, 23 mei 2024

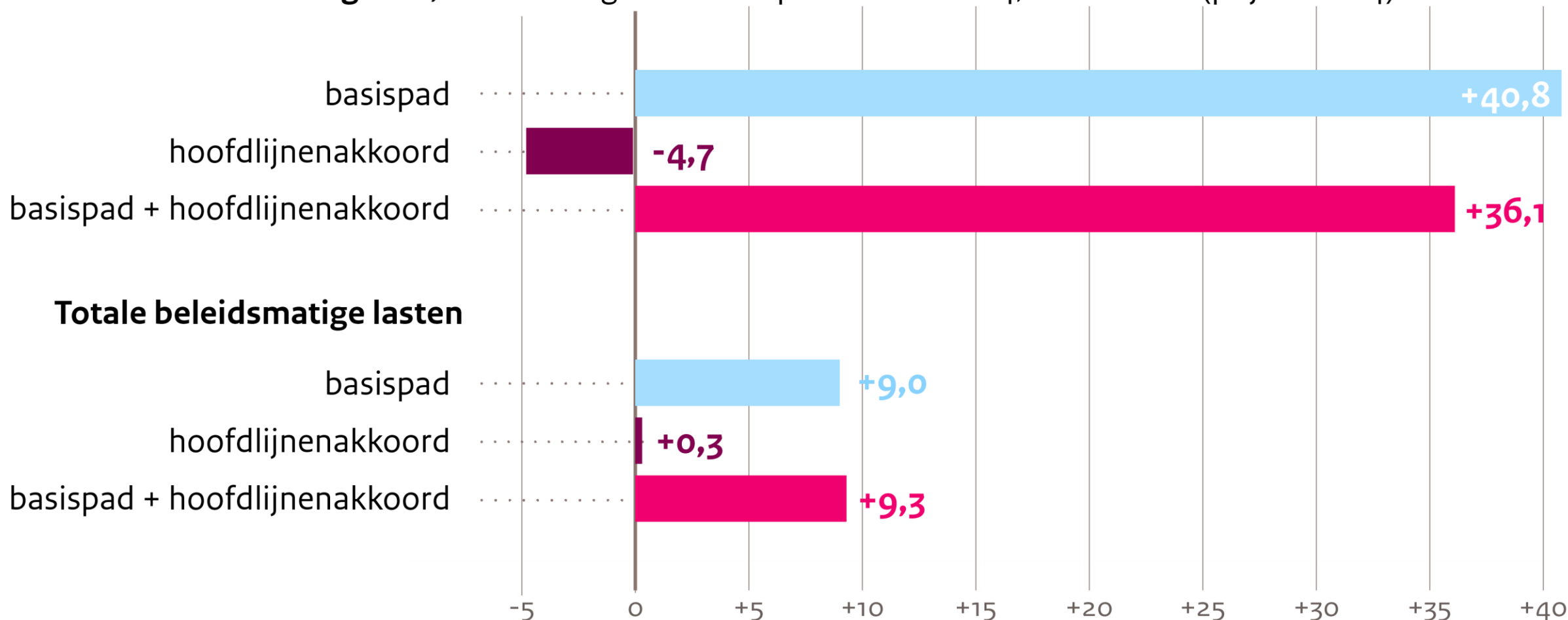
www.cpb.nl | [@CPBnl](https://twitter.com/CPBnl)

Wat en hoe

- Budgettaire bijlage (\neq tekst hoofdlijnenakkoord)
- Budgettaire en economische effecten, geen lange termijn of brede welvaart
- Basispad: CPB-doorrekening Voorjaarsnota 2024 (hogere asieluitgaven)
- Aannames waar nodig
 - Enkele ombuigingen niet gehonoreerd (EU, nullijn, taakstelling ambtenaren)
 - Onderuitputting
 - Veel maatregelen vragen nadere uitwerking (lastenverlichting, kwetsbare groepen)

Minder uitgaven, aan lastenkant verandert weinig

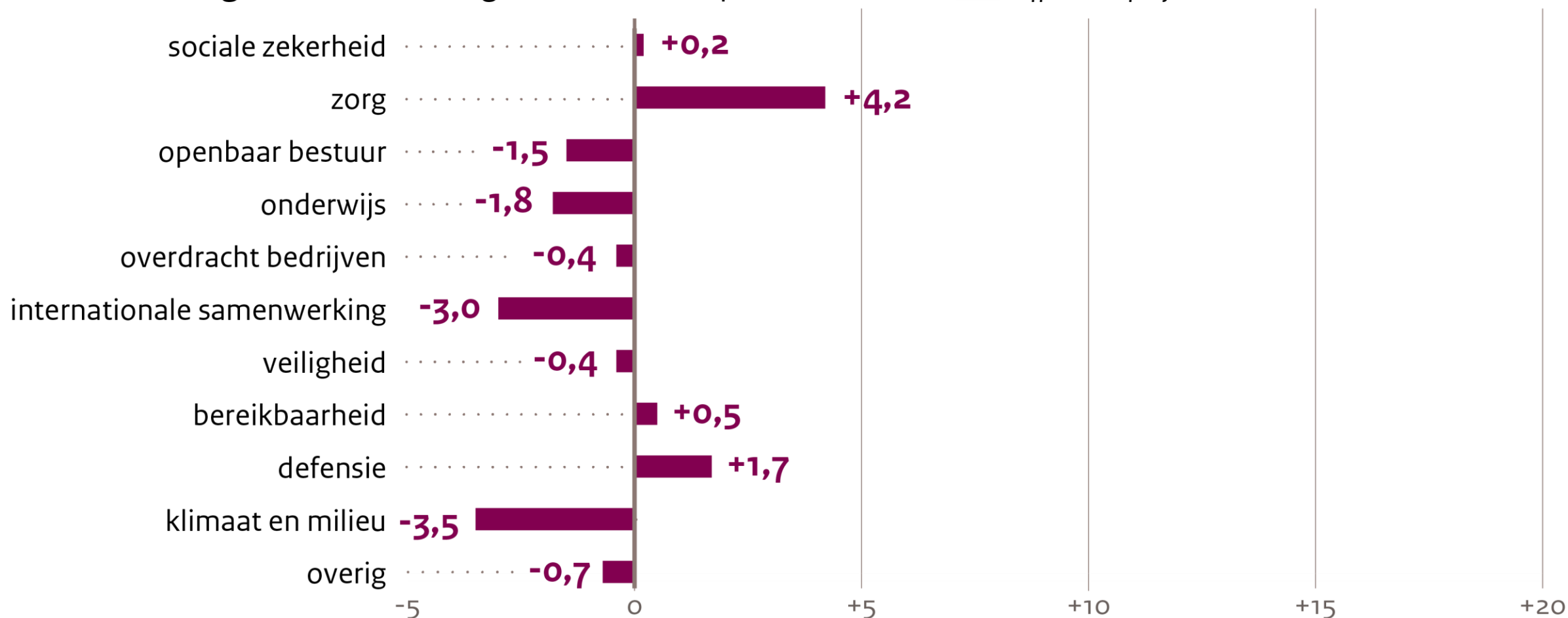
Totale overheidsuitgaven, verandering 2028 ten opzichte van 2024, in mld euro (prijzen 2024)

Uitgaven: effect hoofdlijnenakkoord

Overheidsuitgaven, verandering 2028 t.o.v. 2024 in mld euro

■ effect hoofdlijnenakkoord

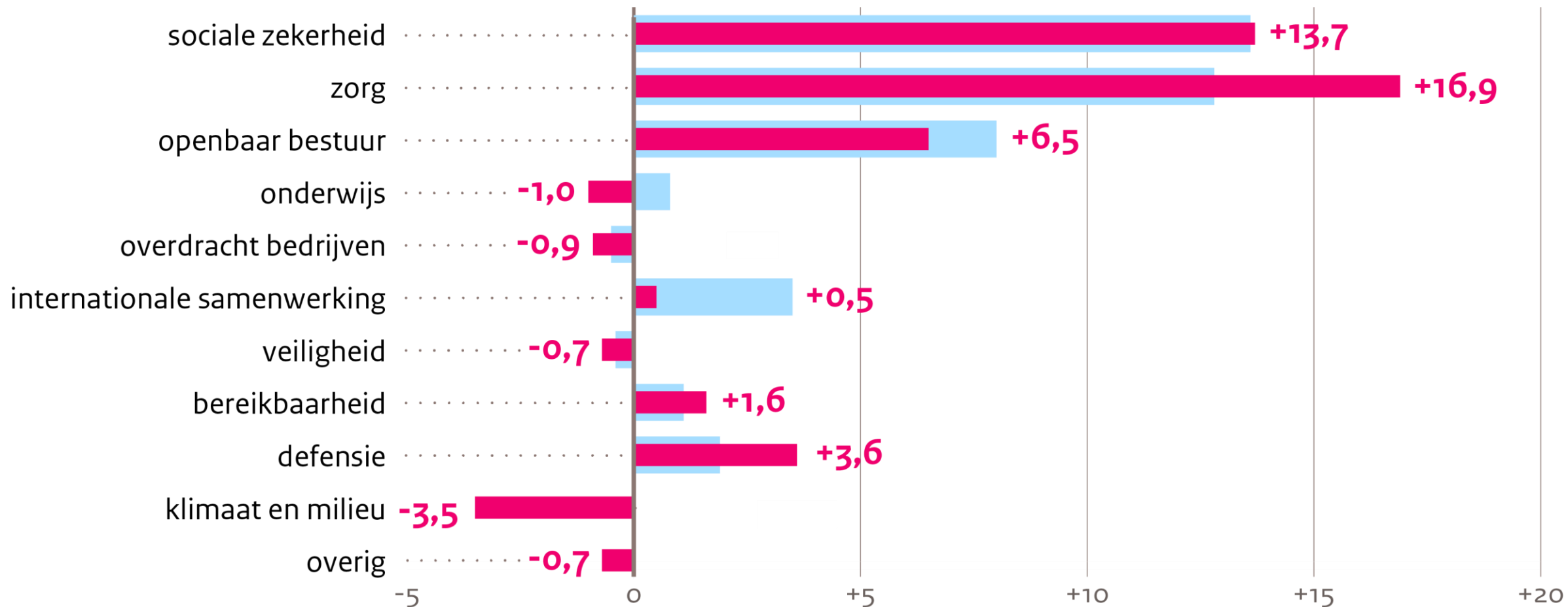

Uitgaven: totaaleffect

Overheidsuitgaven, verandering 2028 t.o.v. 2024 in mld euro

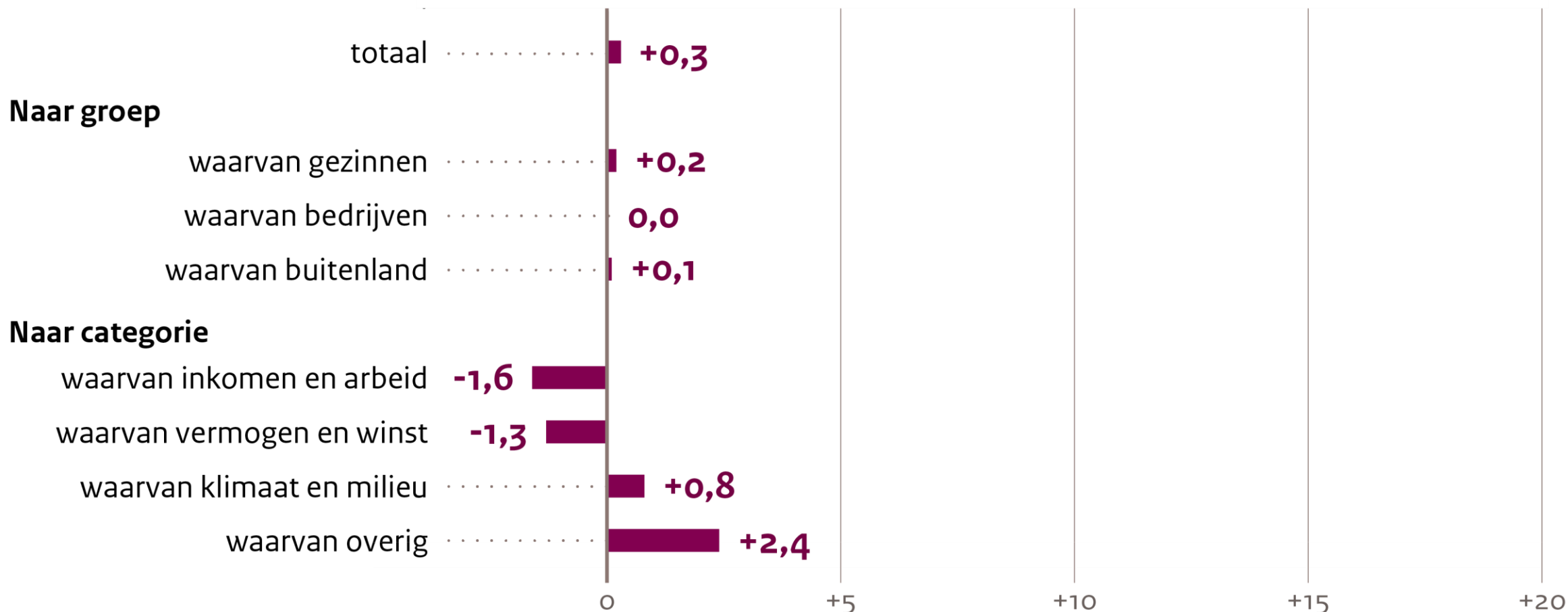
■ basispad

■ basispad + hoofdlijnenakkoord

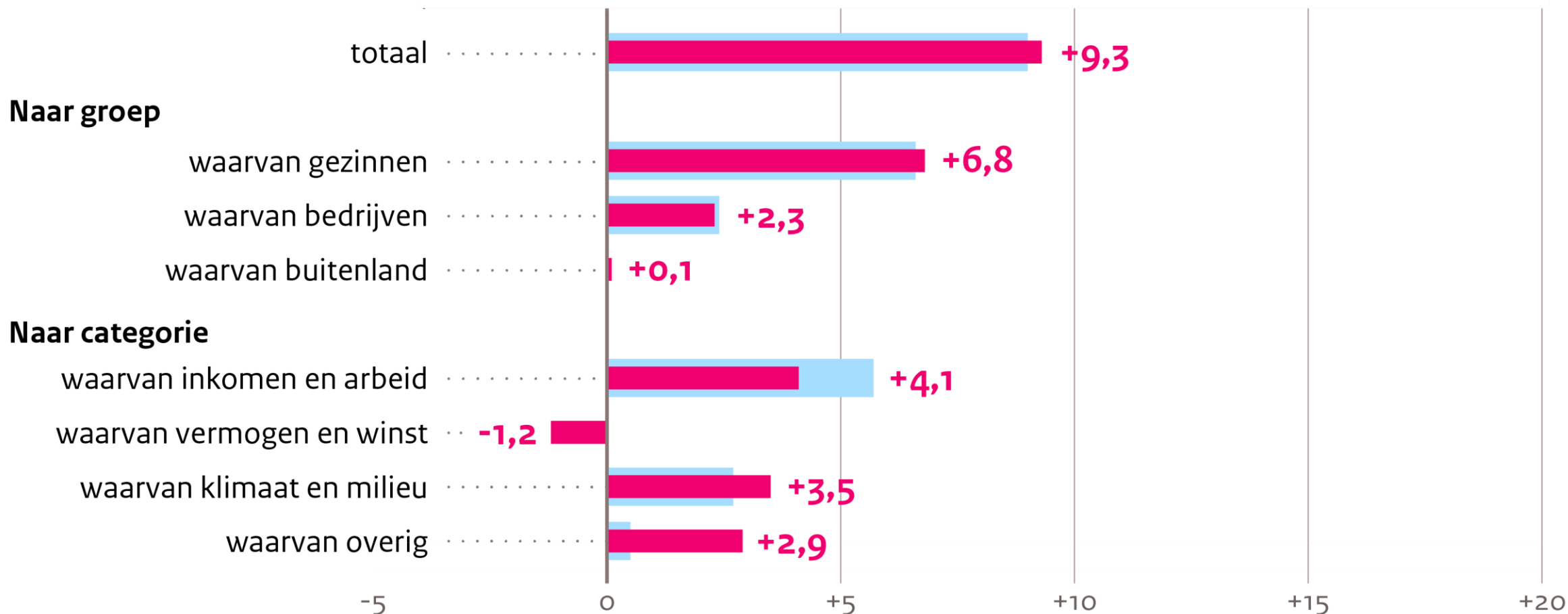
Lasten: effect hoofdlijnenakkoord

Beleidsmatige lasten, verandering 2028 t.o.v. 2024 in mld euro ■ effect hoofdlijnenakkoord

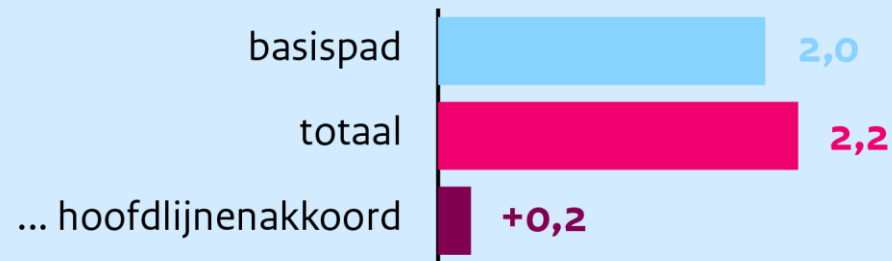
Lasten: totaaleffect

Beleidsmatige lasten, verandering 2028 t.o.v. 2024 in mld euro ■ *basispad* ■ *basispad + hoofdlijnenakkoord*

Economie 2025-2028: weinig verandering

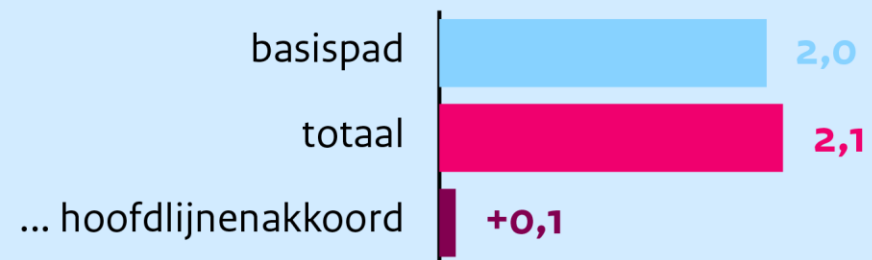
Overheidsbestedingen *gemiddelde verandering p.j. in %*

Investerings niet-overheid *gem. verandering p.j. in %*

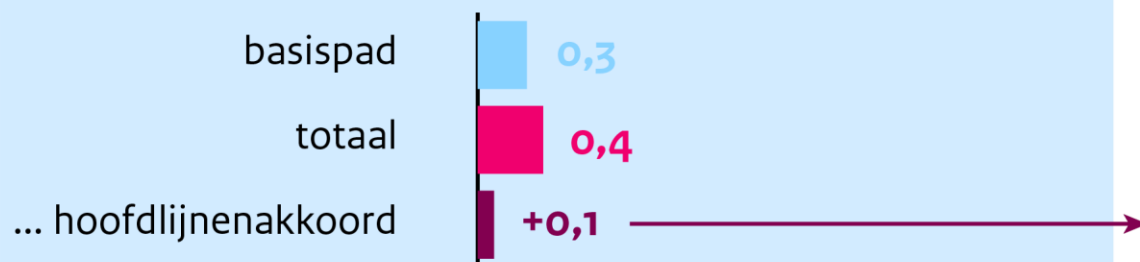

Consumptie huishoudens *gemiddelde verandering p.j. in %*

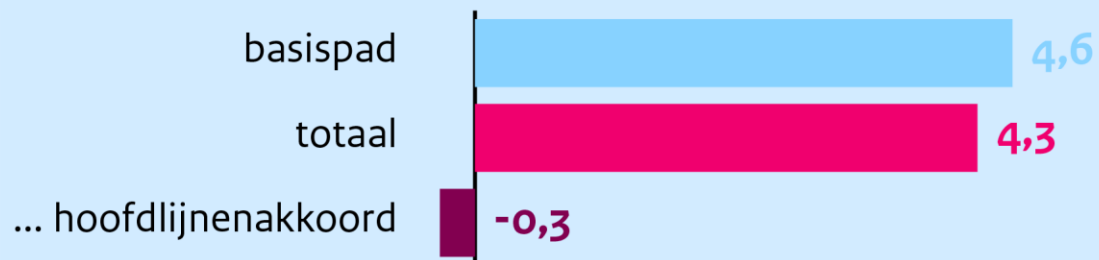

Werkgelegenheid zorg stijgt sterk

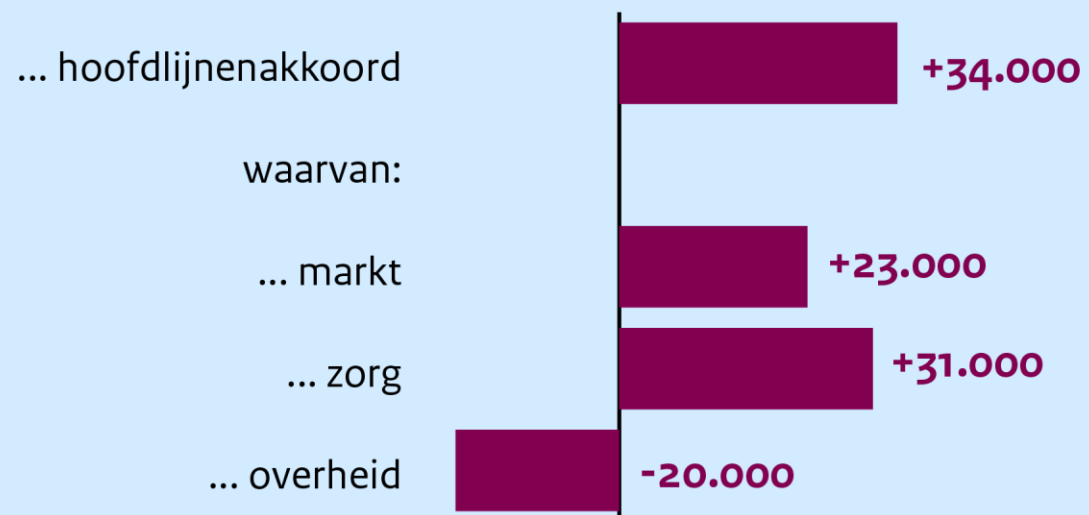
Werkgelegenheid in uren *gemiddelde verandering p.j. in %*

Werkloosheid *niveau 2028 in % beroepsbevolking*

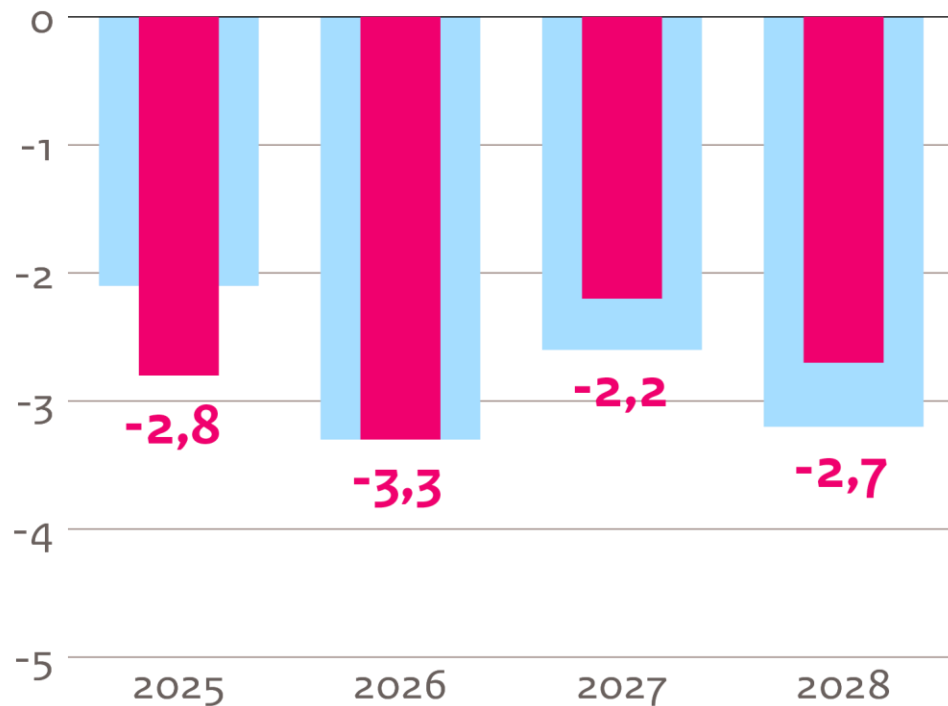
Werkgelegenheid in personen *verandering niveau in 2028 t.o.v. basispad*

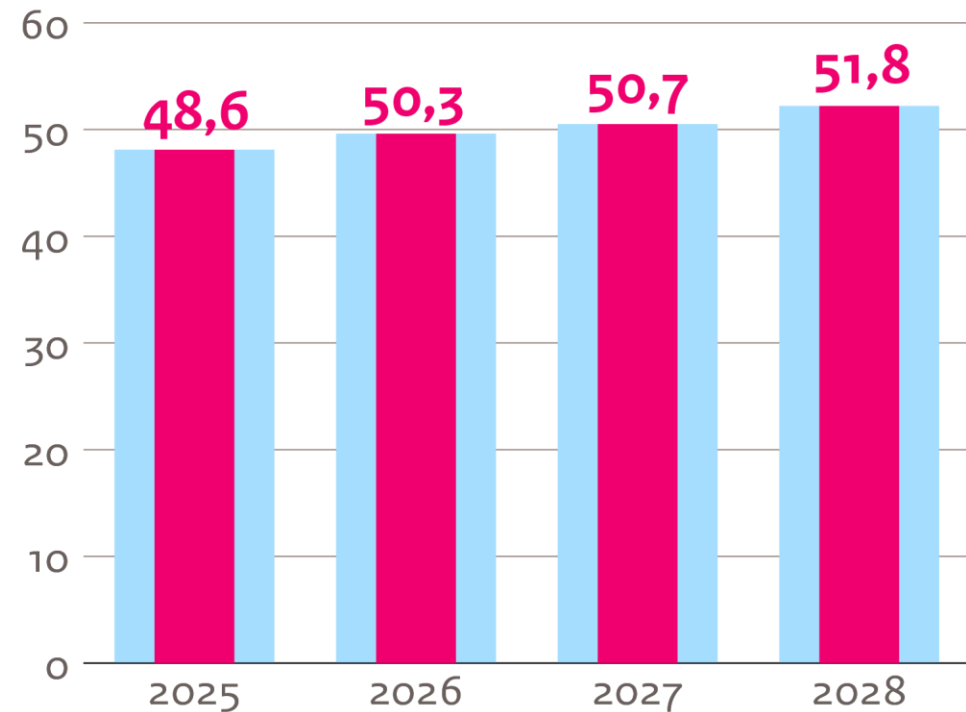
EMU-saldo en schuld

■ *basispad* ■ *basispad + hoofdlijnenakkoord*

Overheidssaldo, in % bbp

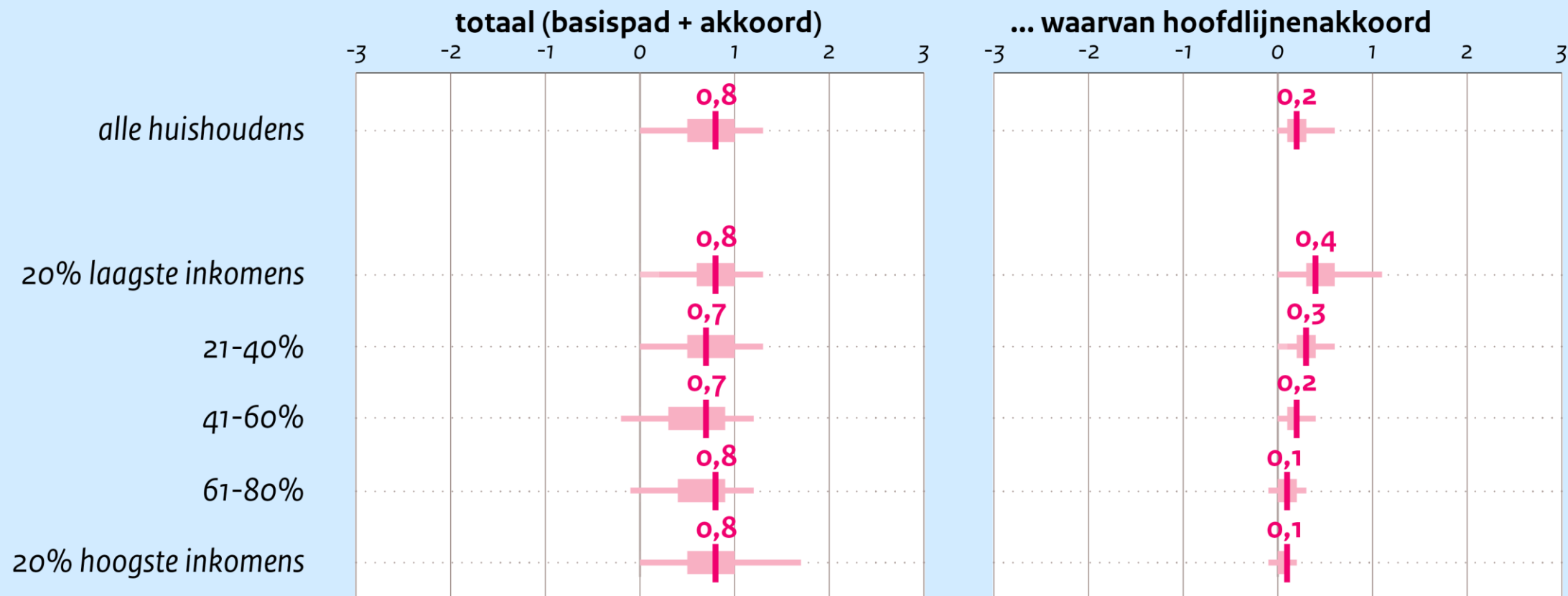

Overheidsschuld, in % bbp

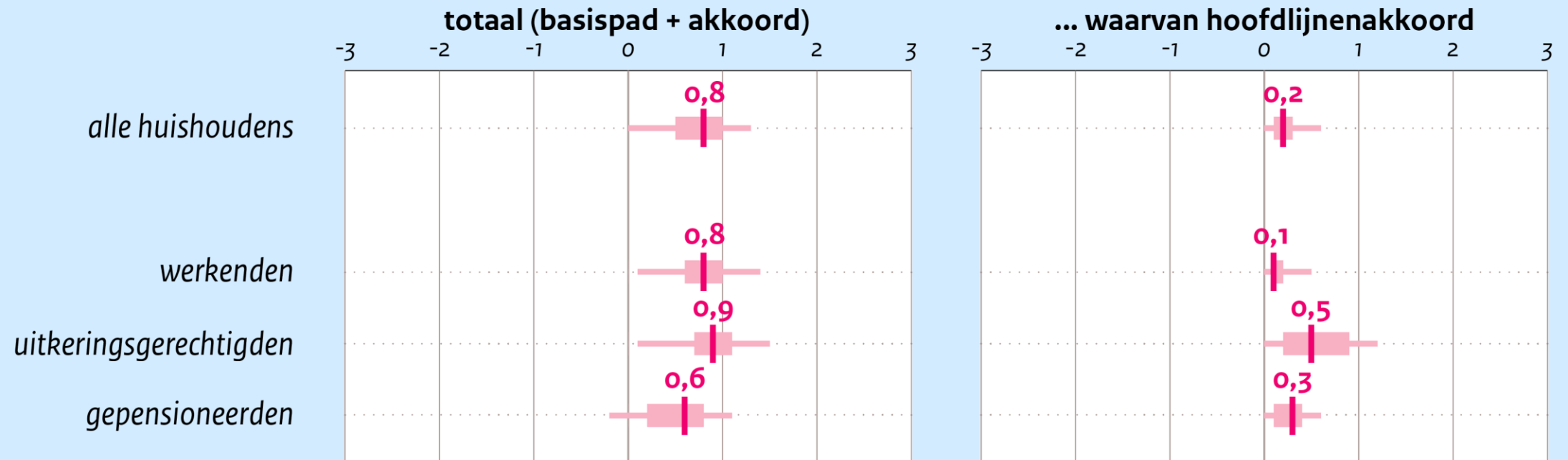
Koopkracht

Statische koopkracht gemiddelde verandering per jaar in % 2025-2028

Koopkracht voor verschillende groepen

Statische koopkracht gemiddelde verandering per jaar in % 2025-2028

Armoede

Aandeel onder armoedegrens 2028, in %

Personen

basispad 5,4

hoofdpijnenakkoord -0,7

basispad + hoofdpijnenakkoord 4,7

Kinderen

basispad 5,9

hoofdpijnenakkoord -0,6

basispad + hoofdpijnenakkoord 5,3

Reflectie vanuit sociaal-economisch perspectief

- Ondanks onzekerheden “gewoon” financieel kader, terugkeer begrotingsregels
- Veel bestaand beleid wordt voorgezet (arbeidsmarktpakket), nieuwe accenten bij bestaanszekerheid en zorg

Maar:

- Begrotingsbeleid scherp aan de wind, verdere oploop tekort en schuld na 2028
- Beleid procyclisch (“eerst zoet, dan zuur”), risico tussentijdse noodzaak tot bijsturen
- Consumptieve uitgaven krijgen voorrang boven investeringen
- Risico’s bij landbouw/stikstof, klimaat, migratie, internationale positie Nederland
- Veel ongenoemde of onuitgewerkte thema’s (pensioen, fiscaal stelsel en toeslagen)

65358979323846264338327950288419716939937510582097494459230781640
520899862803482534211706798214808651328230664709384460955058223172
9408128481117450284102701938521105559644622948954930381964428810975
933446128475648233786783165271201909145648566923460348610454326648
936072602491412737245870066063155881748815209209628292540917153643
92590360011330530548820466521384146951941511633072703657595919530921
7381932611793105118548074462379962749567351885752724891227938183011
29833673362440656643086021394946395224737190702179860943702770539
2171762931767523846748184676694051320005681271452635608277857713427577
896091736371787214684409012249534301465495853710507922796892589235420
1995611212902196086403441815981362977477130996051870721134999999837297
804995105973173281609631859502445945534690830264252230825334468503526
19311881710100031378387528865875332083814206171776691473035982534904287
55468731159562863882353787593751957781857780532171226806613001927876611
195909216420198938095257201065485863278865936153381827968230301952035
3018529689957736225994138912497217752834791315155748572424541506959508
2953311686172785588907509838175463746493931925506040092770167113900984
882401285836160356370766010471018194295559619894676783744944825537977
472684710404753464620804668425906949129331367702898915210475216205696
602405803815019351125338243003558764024749647326391419927260426992279
678235478163600934172164121992458631503028618297455570674983850549458
858692699569092721079750930295532116534498720275596023648066549911988
183479775356636980742654252786255181841757467289097777279380008164706
00161452491921732172147723501414419735685481613611573525521334757418494
684385233239073941433345477624168625189835694855620992192221842725502
5425688767179049460165346680495272327917860857843838279679766814541
0095388378636095068006422512517392984896084128488626945604241965
5047
478

Centraal Planbureau

www.cpb.nl | [@CPBnl](https://twitter.com/CPBnl)

